

SOS mod Racisme
Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N.
sos@sosmodracisme.dk
www.sosmodracisme.dk

København, d. 7. februar 2017

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet!

att.: ala@uibm.dk

cc. sox@uibm.dk; uibm@uibm.dk

Hørings svar fra SOS mod Racisme vedrørende:

Udkast til Lov om ændring af repatrieringsloven og udlændingeloven

(Øget støtte til repatriering, genindførelse af resultattilskud til kommunerne og indførelse af absolut tilbagebetalingskrav m.v.)

SOS mod Racisme har fundet det ovennævnte lovudkast på Høringsportalen, og sender hermed et uopfordret hørings svar, selvom vi ikke har fået det tilsendt til høring.

SOS mod Racisme finder det positivt, at en udlænding ved repatriering efter lovforslaget vil kunne få tildelt midler til sygesikring eller behandling, samt til skolegang til børn under 16 år i de første år efter hjemkomsten.

Derimod finder vi, at den foreslåede genindførelse af "resultattilskud" til kommunerne er meget ubehagelig og negativ, og at det kan virke som del af en etnisk udrensning, ligesom kravet om obligatorisk tilbagebetaling ved genbosættelse i Danmark er urimeligt.

Da repatrieringsloven blev ændret i nullerne, var SOS mod Racisme meget imod ændringerne, idet de blev ledsaget af politikernes udtalelser om, at de håbede på, at flest mulige "udlændinge" og især "utilpassede udlændinge" ville rejse hjem - en slags frivillig etnisk udrensning med statstilskud. Mens der i de tidligere udgaver af loven ikke blev givet resultattilskud til kommunerne for hver hjemrejt udlænding, var dette tilfældet i en revideret udgave af loven, der kortvarigt var i kraft i 2011-12. Resultattilskuddet til kommunerne blev dog ophævet kort efter, at S-SF-RV-regeringen var tiltrådt. Det aktuelle lovudkast vil desværre genindføre resultattilskuddet.

I lovudkastet begrundes resultattilskuddet således: "Resultattilskuddet ydes for hver udlænding med bopæl i kommunen, der repatrierer med støtte efter repatrieringsloven, og har til formål at tilskynde kommunerne til at fremme vejledningen og informationen og dermed udbrede kendskabet til repatrieringsordningen."

Men reelt kan resultattilskuddet virke som middel til at få kommunerne til at deltage i en form for etnisk udrensning. Gennem resultattilskuddet kan kommuner således tilskyndes til at *presse* udlændinge til at rejse tilbage til det land, de oprindeligt kommer fra. Således har ansatte i kommunerne tidligere modtaget nye flygtninge og ved første møde skullet vejlede dem om repatriering - lige efter flygtingene har fået asyl og skal integreres i kommunen ! Det er svært at udtænke en dårligere start på integration.

Formålet med loven synes at være:

- at belønne flygtninge og indvandrere, der forlader Danmark,
- at få kommunerne til at opfordre flygtninge og indvandrere til at tage tilbage til deres hjemland,
- at få kommunerne til at behandle indvandrere og flygtninge dårligt gennem stram administration af serviceloven og henvise til at de jo "bare" kan rejse hjem
- at nedbringe andelen, der fortryder inden 2 år, ved at gøre tilbagebetalingen af repatrieringstilskuddet obligatorisk ved tilbagerejse til Danmark, uanset grund.

Repatrieringsloven blev indført 1. januar 2000. Den gav tilskud til repatriering, med mulighed for at fortryde og rejse tilbage til Danmark inden for en bestemt periode. Dansk Flygtningehjælp kortlagde i en undersøgelse for UNHCR i 2008, hvilke grunde der var til, at nogle irakere med opholdstilladelse i Danmark repatrierede til Irak og siden vendte tilbage til Danmark (1). På undersøgelsestidspunktet var 306 flygtninge fra Irak repatrieret (efter Saddam Husseins fald) , men knap hver fjerde - 73 - var vendt tilbage til Danmark igen. 35 af de tilbagevendte blev interviewet til undersøgelsen om grundene til den mislykkede repatriering til Irak.

Undersøgelsen undersøger følgende grunde - identificeret gennem tidligere forskning - til fejlslagen tilbagevenden til hjemlandet:

1. Hjemlandet har ændret sig
2. Migrant eller flygtningen har ændret sig i eksilet
3. Manglende tilhørsfølelse i hjemlandet
4. Utilstrækkelig information om det land, man vender hjem til
5. Ønsket om repatriering skyldes ønsket om at forlade eksil landet*
6. Uenighed hos et ægtepar om repatriering
7. Hjemlandet er stadig præget af følger af konflikter
8. Hjemvendte er særligt sårbare
9. Vanskeligheder ved at finde arbejde eller starte en virksomhed op
10. Manglende offentlig service i hjemlandet

For nogle var grunden til repatriering til Irak den 5. begrundelse: de ønskede at komme væk fra Danmark. To følte, de blev direkte presset til det af deres sagsbehandlere. Den ene blev lovet et køleskab og et TV, hvis han bare ville tage tilbage til Irak. Han følte, han blev drevet så langt ud af sin sagsbehandler, at han ikke kunne se noget håb i sin tilværelse i Danmark! Den anden følte, at han i to år var blevet forhindret i at tage et arbejde af sine sagsbehandlere. Han turde dog ikke blive i Irak, men måtte flygte fra Irak, efter han var

blevet kidnappet af en bande, og hans familie havde måttet betale en løsesum for at få ham fri.

Andre følte et indirekte pres: af dårlige økonomiske forhold i Danmark, og fordi, de ikke kunne få job i Danmark; det var grunden til, at de tog tilbage til Irak; men de vendte alligevel tilbage til Danmark.

En person repatrierede til Irak, fordi han ikke kunne få sin hustru familiesammenført til Danmark. I Irak blev han afpresset af en bande og truet med at blive slået ihjel, hvis han ikke skaffede dem 100.000 dollars, - og rejste af den grund tilbage til Danmark.

At komme fra Danmark tilbage til Irak viste sig at være meget farligt for nogle af dem, der havde dansk pas, og som returnerede til Danmark. Da Danmark var en del af besættelsesmagten i Irak, og pga. Muhammed-krisen, var Danmark upopulært, og nogle af de tilbagevendte blev af den grund udsat for tortur, kidnapning og drabstrusler i Irak. Én kunne ikke tage uden for sin by, da han skulle vise sit (danske) pas, hvis han rejste til andre byer.

Når folk ikke bliver i deres oprindelige hjemland, kan der altså være mange grunde til det. Derfor er det ikke i overensstemmelse med sandheden at tale om misbrug af ydelsen, fordi en udlænding har fortrudt repatriering til sit oprindelige hjemland og vender tilbage til Danmark. De lande, folk flygter fra, har typisk været krigsramt i mange år, fx Irak, Somalia, Afghanistan, og Syrien, og er præget af følger efter konflikterne. Der er typisk tale om svage eller opløste stater, der reelt mangler magt og legitimitet i store dele af landet, og som hverken kan beskytte eller brødføde deres egne borgere - og endnu mindre dem, der genbosætter sig fra udlandet. Flere steder har kriminelle bander overtaget et magttomrum og kan afpresse eller kidnappe tilbagevendte flygtninge fx fra vestlige lande i den tro, at de kan få store løsesummer ud af det, ligesom andre kan blive forfulgt af regeringen eller oprørere eller blive presset til at slutte sig til en oprørsstyrke eller hæren.

De, der repatrierer, kan gøre det pga. hjemlængsel, pres fra familien i hjemlandet, eller pres fra bopælskommunen i Danmark, uden de har været realistiske i deres vurdering af forholdene i hjemlandet og af mulighederne for at klare sig dér og af, hvordan krig og konflikter har ændret forholdene. For at repatriering skal være til gavn for dem, må det ske efter efter eget ønske og efter grundig vurdering af mulighederne i hjemlandet.

Derfor bør resultattilskuddet til kommunerne ikke genindføres.

Loven bør endvidere tydeliggøres med indførelse af en bestemmelse om, at der ikke må lægges noget som helst pres på udlændinge for at repatriere. I modsat fald kommer repatrieringsydelsen til at tjene en strategi om etnisk udrensning.

Det vil være en svær situation for udlændinge, hvis de efter et fejlslagent forsøg på repatriering må genbosætte sig i Danmark med en stor gæld til tilbagebetaling af repatrieringsydelsen. Derfor mener vi, at den **obligatorisk tilbagebetaling af repatrieringsydelsen ved tilbagevenden til Danmark bør udgå af lovforslaget.**

På vegne af **SOS mod Racisme**,
Anne Nielsen, Næstformand

(1).Maria Helene Bak Riiskjær & Tilde Nielsson: NEW ISSUES IN REFUGEE RESEARCH, Research Paper No. 165. UNHCR & RUC. Circular repatriation: the unsuccessful return and reintegration of Iraqis with refugee status in Denmark. October 2008.

<http://www.refworld.org/docid/4c23256d0.html> [accessed 4 February 2017]

Uddrag af ovennævnte undersøgelse, side 8-10:

Desire to leave the country of exile

A fifth factor that can play a role in the decision of refugees to abandon their repatriation is if the original decision to repatriate was based on a desire to leave the country of exile. This factor can contribute to the failure of repatriation as a durable solution, because the refugees choose to repatriate based on the negative motivation of getting away from the country of exile, rather than a positive desire to return to their home country. This strong desire to leave the country of exile may be caused by direct or indirect pressure from the country of exile for the refugees to return home (Stepputat 2004: 5).

We found that several of the interviewees referred to a desire to leave Denmark as a primary reason for repatriation, as opposed to an actual desire to return to Iraq. Some of our interviewees describe a feeling of being indirectly pressured by the Danish state to return to Iraq, due to the adverse economic conditions under which they lived as refugees in Denmark.

Rania expresses this sentiment clearly, as throughout the interview she focused on how difficult the financial situation was for her and her family in Denmark before their decision to return to Iraq. She describes their situation as such:

We were seven people in our family, and they gave us 900 kroner a weeks. We have talked to them at the council and told them it is not enough (Interview 23 & 24: 2).

Rania's husband, Mohamad, explains that this financial situation became too much for them, because his wife was becoming emotionally worn down by the economic difficulties, and that this led to their decision to repatriate. He notes:

Every day she would cry, so I could no longer bear this situation. Therefore, we decided that we should return to Iraq (Interview 23 & 24: 4).

Mohamad and Rania were unable to survive on the income they were given by the Danish municipality in which they were living, and these financial difficulties caused them to leave Denmark. Mohamad says:

We talked about it together. It was like choosing between two equally bad options, in Iraq the security is bad, and in Denmark we don't have enough food to eat (Interview 23 & 24: 6).

They thus chose to repatriate based on a desire to escape their difficult financial situation in Denmark, rather than due to a genuine wish to return to Iraq.

Hamza indicates that the strict rules for family reunification in Denmark indirectly led him to return to Iraq. He was unable to bring his wife with him to Denmark, and therefore he saw no other way than to return to Iraq if he wanted to live with her.

Hamza explains:

Well, I thought that now that Saddam Hussein has been removed, the possibility for bringing my wife to Denmark was almost zero, it was impossible. Therefore I had to go back to Iraq, to be with her

(Interview 9: 2).

Hamza thus chose to return to Iraq, because the Danish rules of family reunification meant that he could not bring his wife to Denmark.

Other interviewees mentioned they felt that the caseworkers assigned to them by their local council, actively contributed to creating adverse conditions for them in Denmark, which in turn caused them to repatriate. For example, Ali mentions how, in his opinion, his caseworker, as well as another council employee, prevented him from creating a life in Denmark, because they made it difficult for him to find work:

[...] a crucial thing for a person here in Denmark is to have a job. And when the job centre wants to prevent me from getting a job, then I cannot live (Interview 8: 2).

He further states:

[...] because of all this pressure which I was faced with here for two years, my only purpose was to leave Denmark. I did not think any further (Interview 8: 2).

Ali felt that his caseworker and another council employee indirectly pressured him to repatriate by thwarting his attempts to find work and build a life in Denmark. Basheer indicates that his caseworker made life in Denmark difficult for him. He states:

He attacked me psychologically. He pressured me to return. For example he offered me a fridge and a television if only I would return to Iraq (Interview 30: 4).

It was this direct pressure from his caseworker, which led Basheer to want to leave Denmark. He further states:

It was the caseworker who drove me so far out that I could see no hope in Denmark. There was no other way out than to leave Denmark (Interview 30: 1).

Several other of our interviewees experienced being pressured into leaving Denmark. Most describe this pressure as indirect, in the form of the adverse living conditions they were subject to in Denmark.

The above excerpts from our empirical material indicate that a desire to leave the country of exile can serve as a motive for choosing repatriation.

⁵ This low amount is because only Mohamad, Rania's husband, was receiving social benefits, and that the council would deduct money from his allowance every time Rania failed to show up for job training. She was often unable to go, as she had to stay home with their five children, whom they could not afford to put in daycare